

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἰς ἑτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

17 Ἰουλίου 1877

Ὁ ἐν Πετρούπολει πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Βράι-
λας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ Ἑστία ἔχει πολλὰς ἀφορμὰς νὰ
εὐγνωμονῇ, συνέταξε χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, ὑπὸ
τὸν τίτλον «Δημιῶδης ἐπιστήμη», σειρὰν ἄρθρων περὶ ψυ-
χῆς, περὶ Θεοῦ καὶ περὶ ἠθικοῦ νόμου. Διὰ τῶν ἄρθρων
τούτων, ὧν ἀρχόμεθα σήμερον τῆς δημοσιεύσεως, ὁ βαλὺς
ἐπιστήμων καθ' ἑστῆ προσιτὰς καὶ ἐληήτους τοῖς πᾶσιν ὑ-
ψηλὰς ἀληθείας, ἀναγκαίαις πρὸς διατήρησιν τῶν ὑγειῶν
παραδόσεων καὶ ἀνίπλισιν τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος ἀπέ-
ναντι τοῦ ἐπιπολάζοντος ὕλισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας.

Σ. τ. Δ.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Α΄

Ὁ ἄνθρωπος διακρίνεται τῶν ἄλλων ζώων
διὰ τοῦ λόγου· καὶ ὁ λόγος δύο ἔχει κυριωτάτας
σημασίας· κατὰ μὲν τὴν πρώτην, σημαίνει τὴν
διάλεκτον, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν λέξεων, δι' ὧν
ἐκφράζομεν τὰ ἐν ἡμῖν νοήματα καὶ αἰσθηήματα
καὶ βουλήματα, καὶ τότε λέγεται λόγος προ-
φορικός· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, σημαίνει τὴν ἐ-
σωτερικὴν δύναμιν, δι' ἧς κρίνομεν περὶ τῆς φύ-
σεως τῶν πραγμάτων, καὶ ζητοῦμεν τὰ αἴτια
καὶ τὰ τέλη αὐτῶν, καὶ τότε λέγεται λόγος ἐν-
διάθετος· καὶ διὰ τοῦτο λόγος λέγεται καὶ ἡ
ἀρχὴ τῆς φύσεως ἑκάστου πράγματος, καὶ τὸ
αἴτιον ὑφ' οὗ παρήχθη, καὶ τὸ τέλος εἰς ὃ τείνει,
δηλ. τὸ πῶς, τὸ πόθεν καὶ τὸ διατὶ ὑπάρ-
χει. Ἐπειδὴ δὲ τὸ αἴτιον τῶν αἰτίων εἶ-
ναι ὁ Θεὸς, ὑπεράνω τοῦ ἐν ἡμῖν λόγου καὶ τοῦ
ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει ὁ Λόγος, δι' οὗ τὰ πάντα
ἐγένετο, ὁ Θεὸς Λόγος. Φανερὸν δὲ πῶς πᾶσαι
αἰένοιαι αὐταὶ σχετίζονται πρὸς ἀλλήλας, καὶ
πῶς δικαιολογεῖται ἡ χρῆσις μιᾶς μόνης λέξεως
πρὸς δήλωσιν αὐτῶν· ὑπάρχει λόγος ἐν τῷ κό-
σμῳ, διότι ὑπάρχει Θεὸς Λόγος, καὶ τὸν ἐν τῷ
κόσμῳ λόγον κατανοοῦμεν διὰ τοῦ ἐν ἡμῖν ἐν-
διαθέτου, ὅστις ἐκφράζεται διὰ τοῦ προφορικοῦ.

Ὅτι δὲ τὰ ζῶα δὲν ἔχουσιν οὔτε τὸν προφο-
ρικὸν οὔτε τὸν ἐνδιάθετον λόγον, ὡς ἡμεῖς, τοῦτο
εἶναι ἀναντιρρήτον, διότι οὔτε ἡ διάλεκτος αὐ-
τῶν εἶναι τελειοποιήσιμος καὶ προοδευτικὴ ὡς
ἡ ἡμετέρα, ὅτι οὐτὸν ἐνδιάθετον λόγον ἀνα-
καλύπτουσι τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ συνκρ-
μολογοῦσιν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, οὔτε οἰκιο-
ποιοῦνται αὐτοὺς καὶ ἐκφραζοῦσιν, προάγοντες
καθ' ἑκάστην τὴν βιομηχανίαν καὶ εὐημερίαν

1. Περὶ διαλέκτου καθὸ ἀποκλειστικοῦ γνωρισματος τοῦ
ἀνθρώπου ὅρα τὰς διατριβὰς τοῦ Max-Müller ἐν τῷ Praser
Magazines Μαξίου, Ἰουλίου, Ἰουλίου 1873.

αὐτῶν, οὔτε καλλιτεχνίαν ἔχουσιν, οὔτε ἐθι-
κότητα, ἐπομένως οὔτε κοινωνικὴν καὶ ἱστορι-
κὴν πρόοδον, ὡς ὁ ἄνθρωπος.—Τὰ ζῶα αἰσθά-
νονται, νοοῦσι, παθαίνονται, ἔχουσι τινα ἐξ αὐ-
τῶν καὶ τινα βιομηχανίαν καὶ κοινωνίαν, ἀλλὰ
περιορίζονται ἐντὸς τοῦ στενωπότητος κύκλου
τῆς συντηρήσεως καὶ πολλαπλασιάσεως τοῦ εἴ-
δους αὐτῶν, καὶ μὴ φωτιζόμενα ἐκ τῆς θείας
ἀκτίνας τοῦ λόγου, δὲν ἀναπτύσσονται, δὲν τε-
λειοποιοῦνται, δὲν προοδεύουσιν, ὥστε ἡ ζωὴ
αὐτῶν μονοτόνως καὶ ἡ αὐτὴ πάντοτε ἐπανα-
λαμβάνεται ἀφ' ἧς προήλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ
μέχρις οὗ ἀφανισθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ.—Ἄρα με-
ταξὺ ζώου καὶ ἀνθρώπου ὑπάρχει χάσμα ἀ-
πλήρωτον. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀρχὴ νέου κόσμου,
ὅστις προστίθεται εἰς τὸν κόσμον τῆς ὕλικῆς
καὶ ζωώδους φύσεως, εἶναι ἀρχὴ τοῦ κόσμου
τῆς ἐπιστήμης, τῆς βιομηχανίας, τῆς καλλιτε-
χνίας, τῆς ἠθικότητος, τῆς κοινωνίας, τῆς πο-
λιτείας, τῆς ἱστορίας. Ταῦτα πάντα συναποτε-
λοῦσι τὸν κυρίως ἀνθρώπινον βίον ἐν τόπῳ καὶ
χρόνῳ.

Τὰ ἀπλᾶ καὶ πασιφανῆ ταῦτα γεγονότα δὲν
ἀρνεῖται ὁ κοινὸς νοῦς, ἀλλὰ παραγνωρίζει ἐνίοτε
ἡ ἐπιστήμη.

Ἐπάρχει τὴν σήμερον ἐπιστημονικὴ σχολή,
ἥτις μεταξὺ ζώου καὶ ἀνθρώπου δὲν βλέπει δια-
φορὰν ἀλλὰ ταυτότητα φύσεως, καὶ διαφορὰν
μόνον βαθμοῦ, πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ πνευ-
ματικοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος θεωρεῖ ὡς ἀ-
ποτελέσματα τοῦ ὕλικου ὀργανισμοῦ, καὶ ἐπειδὴ
ὁ ὕλικός ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὀλίγον δια-
φέρει τοῦ τῶν τελειοτέρων πιθήκων, ἡ σχολὴ
αὕτη πιστεύει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καταγάγεται ἐκ τι-
νος πιθήκου, ὅτι ἐτελειοποιήθη βαθμηδὸν καὶ
τελειοποιεῖται κατὰ τινα πάντοτε ἀνώτερον
βαθμὸν, ἀλλ' ὅτι οὐσιαστικῶς ἡ φύσις τοῦ ζώου
καὶ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ
οὕτω κλειούσα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἄβυσσον
τῆν διαχωρίζουσαν τὸ βασίλειον τοῦ ἀνθρώπου
τοῦ βασίλειον τῶν ζώων, τὴν μεγάλην καὶ ῥι-
ζικὴν διαφορὰν ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο
τούτων κόσμων, καὶ ἂν δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ,
ἐξηγεῖ διὰ τῆς μικρᾶς καὶ σχεδὸν ἀσημάντου
διαφορᾶς, ἣτις διακρίνει κατὰ τὸν ὀργανισμὸν τὸ
ἐντελεστερον ζῶον τοῦ ἀτελεστερου ἀνθρώπου.
Καὶ ἐπειδὴ κάτωθεν τοῦ ἐντελεστερου ὀργανι-